

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo C.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

sancti ante beate **Dath. xxiij.** Mittet an-
gelos suos et congregabunt electos eius.
Istud patet de lazaro **Luce. xvi.** Ecce uer-
so autem malorum hominum sunt duplices fru-
ctus. scilicet mali in presenti culpa. et pessimi in fu-
tura pena. In presenti namque culpa triplicem
fructum malum habet. scilicet plenum vermibus
corrosionis. Quismodi sunt fructus lasciu-
tie et carnalis delectationis qui ad modi-
cum apparent delectabiles. sed post peccata
rationem habent vermem remotionis conscientie.
Isaie. vlti. Vermis eorum non morietur. **Dic-**
est vermis qui corrodit ederam cuius sub um-
bra **Jonas** delectabatur **Jone. iij.** ubi dicit
Aeternus est **Jonas** leticia magna. sed sta-
tim edera mortui vermibus aruit **Roma. vi.**
Quem fructum habuistis in quibus nunc erui-
belicatis. **Sed** fructus est plenus saporibus
amaricatus. et sunt fructus auaricie et mun-
dialis possessionis. Unde sicut comedenti-
bus fructus imaturos et crudos cibi sunt
insipidi. Sic diuitibus qui delectantur in diui-
tiis vel honoribus congregandis dispensandis
et conseruandis. cibis spiritualis gratie et de-
uotionis orationis et contemplationis apparet in-
sipidus. **Josue. v.** dicit. quod quicquid filii israel
ceperunt vesca fructibus terre statim defecit
mana. **Verum** tamen quia necesse est per bona
temporalia transire ad eterna. **fm Grego.** Et ideo
ut isti fructus sint dulces apponantur ad ignem
ut assentur. **Ad** ignem dico caritatis. **Mag-**
administrati ex caritate temporalia meri-
torum est. **Corinth. xvi.** Omnia vestra in ca-
ritate fiant. **Hoc** precipit de agno **Exodi**
xij. ut non comedat ex eo quicquid coctum aqua
aut crudum sed assum igni. id est. feruore
caritatis. ad honorem scilicet dei et utilitatem pro-
mi. **Alioquin** qui amat diuitias alienas. fructus
non capiet ex eis **Eccles. v.** **Diere. xij.** **Con-**
fundemini a fructibus vestris. propter iram fu-
roris domini. **Tertius** fructus sunt inutiles su-
perbie et temporales ambitiones. **Et** isti sunt
pleni humoribus inflatis. **De** quibus dicitur
Isa. x. **Visitabo** super fructus magnifici cor-
dis. **Licet** enim fructus honoris suauiter sa-
piat. tamen periculose inflat. **In** gestis **Ale-**
xandri narrat quod sui milites in india inue-
nientes fructus dulces non poterant saturari
ex eis. et orta pestilentia mortui sunt. **Ecc-**
dulcedo fructus affert mortem. **Et** ideo sa-
pientes comedunt fructus cum sale discretio-
nis et modestie. **Job. vi.** **Aliquid** poterit co-

medi insulsum. quod non est conditum sale scilicet
sapientie. **Alius** est fructus malorum in pe-
na futura. **De** quo **Hieremie. xxi.** **Visitabo**
super vos in terra fructum studio vestrorum.
Tunc enim cum venerit tempus ad iudican-
dum dicit illud **Daniel. iij.** Succidite ar-
bozem et dissipate fructus eius. **Quomodo** autem
dispergetur dicitur hic. quia primo excidetur
tunc in ignem mitretur. **Fructus** autem eorum
in speciali describitur sapiens **Sap. iij.** dicitur.
Erunt post hec decidetes scilicet rantes fructus
de arboze maturati. sine honore et preme-
lia inter mortuos in perpetuum. **Quonia** di-
rumper illos inflatos sine voce et mouebit
illos a fundamentis et versus ad supremum de-
solabunt. et erunt gementes. et memoria cor-
rum peribit. **Ubi** **fm Robertus** **Dolgor** de-
scribit septem penales conditiones damnato-
rum. quia deiciuntur confusione. affliguntur
cum desperatione. repellentur sine responsi-
one. destruentur cum autentica ratione. pu-
nientur sine consolatione. coterentur sine co-
traditione. supprimuntur sine recordatione.
Hos igitur fratres carissimi studemus esse
bone arbozes quibus bonos fructus facie-
tes per gratiam fructum gloriosum celestis re-
tributionis consequi mereamur. **Quod** non
bis accedere dignetur pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

Sermo C.
Redderationem
villicationis tue. iam enim non po-
teris villicare **Luce. xvi.** **Inter**
cetera christianos a malo retrahentia et ad bo-
num commouentia seu inducentia maxime
cessaria est consideratio vite presentis. que non
est aliud nisi quedam peregrinatio qua tendimus
ad futuram gloriam et patriam. **Iuxta** illud apostoli
ad **Hebre. xij.** **Non** enim habemus hanc manen-
tem ciuitatem. sed futuram inquam. **Accesse** est
igitur homini considerare. et primo per oculos sem-
per ponere. quod hoc per dicitur in terra hanc manen-
tem. ut quicquid exeat. ut dicit **Seneca** li. de re-
medijs fortune. **Ipse** christianus vere est qui **fm**
Aug. super **Ps. xxxviii.** in domo huius mundi
di se peregrinum cognoscit. **Et** si igitur nobis
cuncta cedant prospera. et si affluat diuitie. et si
confluant deliciae. presentis tamen temporis ita agenda est
leticia ut nunquam amaritudo sequatur. in diuitiis
recedat a memoria. **Ita** dicit **Grego.** omnia
xxxix. **Et** merito **Pa** de omnibus in hac peregr-

Domínica nona post trinitatis

natione deessis nō habem⁹ maius domi-
niū. q̄ que comedim⁹ aut q̄b regimur ad
necessitatē em. Juxta illud apli. Habētes
glimenta ⁊ q̄b regamur his p̄tenti sumus.
Alio q̄n quicq̄d de bonis nobis collat⁹ ad
supbia vite. ⁊ ornamentū luxurie. ad vani-
tatem mūdi ⁊ pompā diaboli dissipaueri-
mus. districtissimā nos sciamus saluatori
nō rationē reddituros. Nā sicut pegrino
nō licet tollere in via vltra victū ⁊ amictuz
corpis. Sic nec nobis pcedit bonorū p̄e-
sentū dispensatio nisi ad vtilitatē p̄riam.
reliquū vero dispensandū est ad honores
dei ⁊ vtilitatē p̄rii. Qd si aliter factū fue-
rit. exigerit a nob districta ratio dispensa-
tionis vel pot⁹ illicite dissipationis. Su-
mus enī in vita p̄nti nō dñi. sed dispensa-
tores bonorū. Un dicit. j. Pe. iij. Sicut bo-
ni dispensatores multiformis gr̄e dei. Et
ideo queret⁹ a nobis de fidelitate dispensa-
tionis. ⁊ siquidē malus dispensator q̄spiaz
nīm suspectus de dispensatione fuerit me-
rebitur audire durū verbū themat⁹. Red-
de rationē villicatiois tue. iam enī nō. ⁊c.

Homo quidā erat dives q̄ habebat vil-
licū. ⁊ hic diffamat⁹ est apud illū ⁊c. Et seq̄
tur thema. Redde rationē villicatiois tue
In q̄b verb tria describunt. Primo nāq̄
describit⁹ seueritas diuie iusticie. p̄ quā ab
hoie rationē exigit. Qu dicit. Redde rationē
Scdo subdit diuie gr̄e liberalitas. quam
homi ad merendū bona p̄tulit. Qu dicit. vil-
licatiois tue. Tertio infer⁹ equitas diuie
sue qua hoiem a bonis hui⁹ vite deponit
Qu dicit. iam enī nō poteris ⁊c.

Dixi primo q̄ in vbis p̄missis
describitur seueri-
tas diuie iusticie p̄ quā ab hoie rationē ex-
igit Qu dicit. Redde rōnē. Circa q̄d sciendū
q̄ nihil est homi ita vtile ad salutē ⁊ p̄scien-
tiā. p̄rie discussione p̄tinuā q̄ h̄e ante oculo
mētis seueritatē diuie iusticie. p̄ quam
discreta ratio ab homie in suo nouissimo
tempore vel circa mortem propriam vel i
iudicio generali finaliter exigit. Cuius ra-
tio ē q̄ tal cogitatio i hoie generat timorē
dñi. q̄ hoiem retrahit a multis voluptatib⁹
hui⁹ seculi. delictis ⁊ vanitatib⁹. Un Criso.
in ser. de Jobe baptista dicit. q̄ tal timor
mentē corrigit. fugat crimia ⁊ innocentiaz
seruat. Et Jobes Lassiā li. iij. de insti-
tutis monachorū dicit. Q̄ tal timor ē prin-

cipiū n̄re salutis ⁊ sapie dei ex q̄ nascūtur
omnes frutes. Ponit autē Lassiōdo. super
Ps. q̄. hui⁹ rōnē dicens. q̄ sicut remissa se-
curitas culpas admittit. ita timor deside-
rabil⁹ sp̄ delicta excludit. Quaprop⁹. Fido-
rus li. iij. de sumo bono. ca. vij. dicit. Sol-
licite d̄z vnusq̄sq̄ viuere ⁊ semp terminuz
hui⁹ vite p̄siderare vt p̄tēplatiōe illi⁹. hui⁹
seculi blandicias caueat. Scriptū est enī.
In oib⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima
tua. ⁊ in eternū nō peccabis Eccl. vij. No-
lens igit saluator nobis incutere timores.
p̄ponit similitudinē villici de reddēda ratiōe
quā a nobis finalit⁹ exigit. Que q̄dē ratio
ē timēda p̄pter tria. Primo p̄tēp̄t is importu-
nitate. Scdo p̄pter accusantū multiplica-
tionē. Tertio p̄pter exactionis seueritates.
Primo timēda est rō ista. p̄pter tēp̄t is impor-
tunitatē. ista enī rō fiet in hora mortis n̄re
vt in iudicio finali. q̄ hora erit toti⁹ vltiōis
⁊ nulli⁹ p̄piciatiōis. Ita. xij. Ecce dies dñi
veniet crudel⁹ plenus ira ⁊ indignationis.
Et Hier. xlvj. Dies illa dies vltiōis vt su-
mar vindictā de inimic⁹ suis. Pulchrum t̄i-
mebāt sancti hūc diē ⁊ horā mortis sue ⁊ fi-
nalis iudicii. Sicut p̄tē de Hiero. q̄ dicit.
Siue bibo siue comedo sp̄ in aurib⁹ meis
sonat illa vox. Surgite mortui venite ad
iudiciū. Tria enī sunt q̄ multū impediunt
rōnis positioē. Prīmū ē tēp̄t is obscuritas.
nā tēp̄t noctis nō p̄gruit facere rōem. eo q̄ n̄
p̄tētm bñ libz inspicere in q̄ h̄z mēoria de-
bitoz. et de facili p̄tē errare. Scdm ē illi⁹ q̄
p̄sider rōni indignatōis aduersitas. Nam
corā iratorū cū h̄ aduersario. nō p̄tē bñ rōez
facere. Tertium ē satisfactiois impossibilitas.
Nā q̄ in piculo eēt faciēs rōem. q̄ si inueni-
ret⁹ defecisse in rōne. nō h̄ret facultatē red-
dēdi dñō ad supplendū illi⁹ rōis defectū.
Ista tria erūt tēp̄t n̄re rōnis. Hora enī erit
in medio noctis q̄n. pfundissime sūt tenebre
Matth. xxv. Media nocte clamor fact⁹ ē.
Tūc enī obscurabunt oculi p̄tēoz q̄ apli⁹
lucē diuie gr̄e nō videbūt. tūc occidet sol di-
uine mie. ⁊ sole culpaz tenebre cōphēdēt
p̄tēoz. Scdo r̄ps p̄sides i iudicio erit ira-
tus ⁊ aduersabit oib⁹ p̄tēoz. Juxta illud
Ier. xij. Ero eis q̄ leenaz sic pard⁹ i via
assyrioz. Occurrā eis q̄si vrsa rapit⁹ catul.
⁊ dirumpā interiora iecoris eorū. ⁊ consu-
mam eos ibi quasi leo. Ecce furor p̄sēs
dentis huic rationi. designatus in bestija

quibus nihil est crudelius. vñ **Ezech. vii. 82** in p
 sona dñi. Immittā furores meum in te. et
 post pauca. Effundā irā meā sup te et cōple
 bo furore meū in te. Tertio nō erit p hāc
 rationē redit⁹ ad vitāz pñtem in q̄ posset
 hō satisfaccere p peccatis et supplere defectū
 opationū. Quñ homo ē spīrit⁹ vadens et nō
 reuertens. q̄a dicit hūc villico. Jā vltim⁹ nō
 poteris villicare. Jsta tria ponunt in **Pā.**
 Posuerūt me in lacu inferiori. de q̄. segre/
 di nō possum. Ecce redeundi nō possibili/
 tas. in tenebris et in vmbra mortis. Ecce tē/
 poris importunitas et obscuritas. Super
 me pfirmat⁹ est furoz tuus. Ecce iracū die
 seueritas. **S**ecūdo ista ratio tñēda
 est ppter accusantiū multiplicationē. Sūt
 autē septē que hoīem accusabūt circa suaz
 rationē. Primo enī accusabit eum pscien/
 tia nō in occulto vt nunc. sed publice coraz
 omībz. **Dan. vii.** Judiciū sediet libri aperti
 sunt. i. pscientie que oībz aperient. Et **Apo/
 cal. xij.** Judicati sunt mortui ex his q̄ erant
 scripta in libris. i. in pscientijs ipoz. **Unō**
Aplūs et p̄ssius dicit **Roma. ij.** Q̄ testimo
 nium reddet illis cōscientia ipoz. **S**ecūdo ac
 cusabunt eū diaboli. quia licet suggererūt
 homini male facere. tñ prodent eū. Sicut
 socius furis inter duos accusat furē socium
 cum q̄ furat⁹ est. et hoc maxime fit qñ iā va/
 dit ad suspendiūz. desperans de vita post
 sententiā laram cōtra ipm. Sic diabolus
 videns se iā finaliter retrudi ad infernum
 proder multos vt secum dānent. vñ **Apo/
 cal. xij.** diabolus appellat accusator fratru
 De quo autē accusabit diabolus ostendit
Aug⁹. in quadā epistola ad comitē carissi/
 mū dicens. Diciturus est diabolus qui re/
 citabit verba p̄fessionis n̄re et obijciat no/
 bis in faciē quicquid fecerimus et in q̄ pecca/
 uimus. et quicquid facere debebam⁹. Dicu/
 rus est enī. Equissime iudex iudica istū esse
 meum ob culpā qui noluit esse tuus p gra/
 tiā. Tuus est p naturā. meus est p miserā.
 tuus p passionē. meus p suasionē. tibi ma/
 ledicens. mihi p̄sentēs. a te accepit imor/
 talitatis stolā. a me vero pannosam tuni/
 cam. tuā vestem assumpsit. in mea huc ve/
 nit. Equissime iudex. iudica illū esse meuz
 et mecum fore condemnādū. **De August.**
Tertio peccatores accusabunt angeli san/
 cti. et precipue illi qui nos custodiūt. vnus/
 quisq̄ suū accusabit quē custodit. Sic me

dicus pericus omnē defectuz mortuo im/
 putat q̄ eius p̄cepta aut monita aut iustitias
 onces p̄temp̄sit. neglexit aut seruare nō cu/
 rauit. **Unde** angeloz vñ erit illud **2. pe/
 remie. ij.** Curauim⁹ babilonē et nō est cura/
 ta. q. d. fecimus qd i nobis erat. sed ipa ani/
 ma nō curauit. Quarto accusabunt pecca/
 tores creature **Job. xx.** Reuelabit celi iniqui/
 tatem impij. et terra aduersus eum confur/
 get. Aduocabit enī domin⁹ celū defuruz.
 et terram discernere p̄lm suū. **Unde** **Exi/
 so. sup. Dath.** In illo die nihil ē qd re/
 spondeam⁹. vbi celūz terra. sol et luna. dies
 et noctes. et totus mūdus stabit cōtra nos
 in testimoniu peccatozū nostrorū. Quinto
 accusabūt peccatores miserabiles persone
 que ab eo iniuriā sunt passe. tunc enī faciet
 dñs iudiciū in opis et vindictā pauperum.
 Ipse enī est pater orphanorū et iudex vi/
 duarū. vt dicit in **Pā.** **Et ergo Grego. dicit.**
Si queris. quis te accusabit. certe to/
 rus mūdus. Non solū antez accusabit. sed
 etiā cōsurget in vindictā cōtra peccatores.
Sap. v. Armabit creaturā ad vindictā et
 vltionē inimicorū. et pugnabit cū illo corbis
 terraz cōtra infensatos. **Deus** enī non so/
 lum tunc armabit seipm. sed etiā et creaturaz
 suū. dāno videlicet tam angelis bonis q̄
 homibz virtutē et voluntatez accipiendi il/
 lud iudiciū et penā faciendā in reprobis.
Eric enī omīs creatura cōcoris in sententiā
 cū deo illa die. sine misericōdia sine cōpassione
 aliq̄ miser⁹ exigenda. vñ dicit **Dolgoribz**
dem. **Q̄** sicut de oīa creauit ppter electos.
 ita oīa mouebit suo modo ad se vindican/
 dū de reprobis. **Un** sicut elemēta seruiūt
 homini vt ipse deo seruiat. ita seruiūt deo.
 vt de reprobis qui ei seruire noluerūt vlt/
 tionem accipiat. **Sap. xvi.** Creatura tibi
 creatori deseruiens exaudescit in tormē/
 tum aduersus iniustos. **Sic** et accusabit
 hominē peccatū eius. **Piere. ij.** Arguet te
 malicia tua. et auersio tua increpabit te. vñ
 de colligata erunt pctā homis ad collū su/
 cur furtum ei⁹. **Decc. xij.** Colligata ē iniqui/
 tas effraim. **Et** **Trenorū primo.** **Conuo/
 lute** sunt et impositē collo meo. **Et** **Pro/
 uerbiorū quinto.** Iniquitates sue capl/
 unt impiū. et funibus peccatozū suozū
 vnusquisq̄ cōstringitur. **Septimo** accusa/
 bunt hoīem tormenta et instrumēta dñice
 passionis de ingratiudie maxima. **Unde**

Dominica nona post trinitatis

Dieronymus. Erut xpi contra te pugnabit. xps p vulnera sua contra te allegabit. cicatri ces contra te loquentur. et clauis de te querent. Hinc Augustinus de simbolo dicit in tractatu suo. Fortasse ideo dominus in corpore suo cicatrices observauit ut in indicio peccatorum et probaret et conuincens eos diceret. Ecce hominem quem crucifixistis. ecce deum et hominem in quem credere nolulistis. videte vulnera que influxistis. agnoscite latus quem impugnaistis. Quod propter vos apertum est et intrare nolulistis. **Uñ Apoca. i.** Videbit eum oculus et qui eum pupugerunt. **¶ Tertio** ista ratio est timida propter exactoris seueritatem. Strictis sine autem ponet. non solum de magnis. sed etiam de minimis peccatis. Erit autem illa ratio de pluribus. Et primo de aia a deo data. quaz deo dedit in sollicita custodia. sicut rex filiaz suam. **Deute. iij.** Sollicite custodi teipsum et aiam tuam. vtriusque dicit corpus aiam. Sed eorum multi hodie faciunt curam carnis tantum. sequentes eius desideria. curam autem anime pauca faciunt. et ita permittunt ancillam dominari. ut dicit **Bernardus. li. de contemplatione mundi. cu. m.** totus iste mundus ad vnius anime precium estimari non possit. ut dicit **Bernardus. in li. meditacionum.** Et **Crisostomus. de reparatione lapsi dicit.** Si aiam negligimus. nec corpus saluare poterimus. sed bene eorum. id dicit. vtriusque custodi sollicitate. **Secundo** eriget ratio de corpore nostro sicut de custodia boni castri. in quod sepius inimici dei scilicet carnis voluptates et alia vicia immissa sunt. et alij amici expulsi. id est virtutes. Est enim corpus nostrum sicut iumentum nobis a deo concessum ad utilitatem anime. cui debemus cibum disciplinam et onus. **Ecc. xxxij.** Libaria et vga et onus asino. Erigitur ergo nobis quod corpus nostrum ab animo supflue. vel laute ad lasciuendum. quod ipsum non disciplinauimus cum superbiuimus. quod nulla onera anime in ipso portauimus. sed potius onera diaboli. **Tertio** erit ratio reddenda de primis. Et primo propter de filio. et si quidem malus fuerit filius propter negligentiam patris puniet pater cum filio sicut belus cum filiis suis. **i. Reg. iij.** Unde patris dicit **Prover. xij. et xxx.** Erudit filium tuum. **¶ Versus.** Si tibi sit natus peccantem eorum. Ne suum lugere possis de iure reatum. Item **Platus** de suo subdito **Iuxta filium Esch. xxxij.** Fili hominis specularo rem dedi te domui israel. Audies ergo ser

monem ex me annuncabis eis. Si medicete ad impiu. impie morte morieris. et non fueris locutus. ut se custodiat impius a via sua. ipse in iniquitate sua morietur. sanguines autem eius de manu tua requiram. **¶ Uñ Aug. in epla hortat ad Comites.** Queso mi frater ut omnibus subiectis in domo tua a maiore ad minore. amore et dulcedinem regni celestis. amaritudinem et timorem iehenne annuncies. et de eorum salute sollicitus et vigilentissus. quia de omnibus subditis que in domo tua sunt rationem reddes. **¶ Dec. Aug. Ite** princeps terrenus reddet rationem de suo inferiori. Nam dicit **Isido. de summo bono li. 2. c. iij. ca. xxij.** Siue augetur pax et disciplina ecclesie principes siue soluantur ab eis. ille rationem eriget qui eorum potestati suam ecclesiam tradidit. Unde in figura huius propter delicta populi principes insi sunt suspendi contra solem **Numeri. xxx.** **¶ Hinc etiam Sapie. vi. dicit.** Iudicium durissimum erit his qui presunt. Quarto eriget ratio de malis commissis. Unde in simbolo dicit. Redduntur sunt rationem de propriis factis siue bonis siue malis. **¶ Corinth. v.** Recipiat unusquisque propter gestum. Tanta autem erit seueritas circa mala commissis ut etiam passus minimus requirat **Job. xij.** Obseruasti omnes semitas meas. et vestigia pedum meorum considerasti. Et eiusdem. **¶ Tu** quidem gressus meos diuiderasti. Et eiusdem. **¶ Oculi** eius super vias hominum. et oes gressus eorum considerat. **¶ Modicum** apparet apud homines verbum otiosum. et tamen ratio diuinitatis de eo eriget **Matth. xij.** De otioso verbo quod locuti fuerint homines reddent rationem. Otiosum autem verbum est **Slo. ordina. ibidem.** est quod caret ratione iuste necessitatis. aut intentione pie utilitatis. Et **Dieronymus** super **Leuit. ca. xxi.** dicit Quicquid non edificat audientes in periculum vertit loquentium. Et ibidem. Qui scurrilitate replicat et aliquid profert turpitudinis non otiosi sermonis. sed criminiosi reus tenetur. Et de his **Sapie** primo dicit. Qui loquitur iniqua non poterit latere. nec preteriret illi corripuens iudicium. **¶ Modica** apparet cogitatio vana. et tamen veniet ad iudicium **Sapie** primo. In cogitationibus impij interrogatio erit. Et eiusdem. **¶ Ipe** cogitatioes nostras scrutabit. **¶ Uñ Grego. sup. Matth. x.** Omnes capilli vestri numerati sunt dicit. **¶ Sic**

Deosimor-bu qd sit

deus vias considerat et gressus numerat. ut nec mine cogitationes aut verba minutim sima que apud nos viluerunt in eius iudicio remaneant indiscussa. Quinto erit red- denda ratio non solum de malis commissis. sed etiam de bonis omissis. Sicut patet de his quibus dicit dominus **Math. xxv.** Esurivi et non dedistis mihi manducare. Istud iam patuit in diuitem epulone. quod propter omnia opera pietatis in lazaro daturus est. **Luc. xvi.** Item de tpe perditio inuuliter in qua multa vana sunt facta. multa salutaria obmissa et presertim de temporalibus festiuis que consumunt homines in gula et ebrietate. in superbia et vanitate. in le- ticia carnali et alijs vicijs. Lum tamē dicat **Bern.** in sermone ad scolares. Nihil preciosius tpe. Sed heu nihil hodie vilius reputat. Transcunt dies salutis. et nemo recogitat. Sed certe sicut non pibit capillus de capite. sic nec momentū de tpe. scz de quo ratio non exigitur. Anselmus in meditatiōibus. **Domine tps impensuz tibi. qref qualiter a te sit expensum.**

Dixi secundo quod in verbis premissis subditur liberalitas diuine grē quā hōi ad merendū bona cōsultit. **Quā dicit villicatiōis tue.** Pro quo sciendū quod licet hō recepit omnia bona a deo. et ea que in celo et ea que in terra. in aq̄s. in siluis et abissis. eo quod omnia ista facta sunt propter hominem ut dicit **Hugo.** **Iuxta illud Ps.** Omnia subiecisti sub pedibus eius. ones et in his omnibus hō non potest dicit dominus verus. sed tū villicus seu dispensator. eo quod omnia ista recepit ad dispensandum. non ad dissipandum. Recepit enim bona nature. bona fortune. et bona gratie. Bona nature scilicet animam et corpus. et quinq̄s sensus et tres potentias anime scz intellectum voluntatez et memoriā. Bona fortune. vt diuitias. honores. aurū. argentum. et possessiones. Bona gratie. scz virtutes et dona spūsancti. quā omnia recepit quasi sub mutuo. et quādamodo sub vsuris. eo quod dominus vult nos negociari ip̄ ista **Math. xxv.** **Et Luce. xix.** Negociamini dū venio. Ipe enī est homo ille nobilis qui abiit in regionem longinquā. accipere sibi regnuz et reuerri. qui in suo recessu conuocatis seruis suis. vni dedit quinq̄s talenta. alij duo. alij vero vnum. Dedit autē omnia ista sub vsuris. quia bona nature ad opandū. bona gra-

tie ad merendū. bona fortune ad distribuendum. bona scientie ad docenduz. bona potentie ad defendendū. bona opulencie ad sustentandū. **Vsura** istorū bonoz sunt lucra animarū. quas lucrantur homines per ista dona eis cōcessa. **fm Horā sup Mattheum. xxv. capitulo.** Que vsura magis placet deo **Proverb. xix.** Feneratur deo quod miseretur proximo. Sed quia peccator diffidat ista bona. nec de eis lucrum reportat. Ad tunc fit quādo ea non ad honorem dei nec ad salutē propriā nec proximi vtilitates conuertit. Ideo tunc dicitur dissipator et non villicus. Unde de prodigo filio dicit **Luce. xv.** Quod recepta portione sua filius adulescentior iuit in regionem longinquā. et consumpsit eas cum meretricibus. et dissipauit viuēdo luxuriose. quod tūc fit quādo homo peccat mortaliter. quā tunc omnia bona dissipat. Primo bona nature **fm Franciscū abbatem astensem.** vt intellectuz male operādo. voluntatez. proximiū odiendo. et memoriā. ad memoriā iniurias proximi re- miniscendo. **Ite** oculos dissipat vana respiciendo. aures mala audiēdo. et sic de alijs. Postea bona fortune dissipat male accēdendo. auare retinēdo. et male expendendo. vsuras et mercātiās exercendo. Postea bona grē et virtutes quās deo reposuit in anima. sicut thesaurū in arca ipse peccator. peccat extra deū peccat. quā p̄traria p̄trarijs expellunt. vt hūilitas per superbiā. pietas per auariciā. castitas per concupiscētiā. et sic de alijs. Et sic peccator totā suā substantiam dissipauit. Unde **Prover. xxix. dicit.** Fides pestilentes dissipant ciuitatē. et totam personā suā cum omnibus bonis. cum omnibus potentis anime et corporis. Ita exponit **Franciscus astensis super Lucam ca. xv.** Sed quā deo omnipotens tradēdo bona homini p̄dicta ad vsum dedit ea in numero pondere et mēsurā. vt dicit **Sapientia. iij. et viij.** **Metaphisice. et ij. de anima.** Pro villicus iste si vult bene dispellare bona domini sui maxime hz inter cetera. opus aspiciere ad numerū. pondus et mēsurā. ut vicijs vt omnia nostra facta in mēsurā numero et pondere disponamus. vt dicit **Robertus Bolgot sup lib. Sapientie ca. ij.** In cuius figura legim⁹. **ij. Eldre. iij.** ver sus principum. **Angelus ad esdrā missus dixit sibi sic.** Tres vias missus sum ostendere tibi. et tres similitudines pponere corā te. **Vade pondere**

In nob potimus omnia

Dominica nona post trinitatis

ra mihi pondus ignis aut mensura mihi flatum venti aut reuoca die que perierit. qui di-
ponderat penam infernalis acerbitatis. me-
sura flatus temporalis vanitatis et reuoca hoc est.
numera reatum proprie prauitatis. Ita bene
deberet metiri quilibet homo si vult euade-
re districtam rationem villicationis sue. Nam
per hec multum proficiet in dispensatione bono-
rum sibi collatorum a deo. et ea non nisi ad salu-
tis sue commodum ordinabit. Debet siquidem
homo in mensurare et modum anime leuitatem pre-
sentis transire breuitatem et future vite iocun-
ditatem. Et cum mensurauerit debet numera-
re que recepit diuina munera. que commisit hor-
reda crimina. que obmisit concessa tempora. Et
postquam sic numerauerit ponderet quantum de-
bet. ponderet quantum ingratus fuit. ponderet
quantum meruit. Et si ceteris optimus villicus vil-
licationis sue. Quia omnia in numero pondere et
mensura suo domino sicut accepit reddet. Sed
quantum ista proficiat villico consideranda vi-
deam. Tertio enim si mensurabit mundane
glorie leuitatem videbit quod ipsa est pax appre-
cianda. unde Augustinus super psalmum cxxij. dicit. In-
anis huius seculi fallax est suauitas. in fru-
tuosus labor. et perpetuus timor. piculosa
sublimitas. inritum sine prudentia. finis cuius
pena. Vanam vanitatem mensurabat ille rex de-
quo Valerius lib. viij. ca. ij. dicit. Rex inquit il-
le subitum iudicium. cum sibi tra dictum fuisset dia-
dema. priusquam capiti imponeret. ferti retin-
tum diu considerasse dixisse. Nonobile magis
quam felice pannum. que si quis penitus cognoscat
quam multis sollicitudinibus et periculis et mise-
riis sit refertus. nec humi quod iacentem tol-
lere vellet. Si sic mensuraret hodie villici
nostri gloriam temporalis certe non supbirent eum.
sed diceret illud. ij. Cor. i. Nos autem non in
immensum gloriamur. sed secundum mensuram re-
gule qua mensus est nobis deus. Ita regula est
regulara conscientia. ij. Cor. i. Gloria nostra hec
est testimonium conscientie nostre. Non solum autem
debemus mensurare presentis vite vanitates sed
etiam breuitatem. Juxta illud. Ecce mensura
biles posuisti dies meos. et suba mea tan-
quam nihilum ante te. Unde Job. viij. Demento
mei quod ventus est vita mea. Et ibidem. Ni-
hil enim sunt dies mei. Et Jacobi. iij. Ua-
por est vita nostra ad modicum parens. Ista
breuitatem aduertebat bene partes rex. qui
aspiciens de sublimi exercitum sui multum
dum flere cepit. Interrogat? vero que res

ret respondit. quia nullus istorum per centum an-
nos remanet. Debemus etiam tertio mensu-
rare future vite iocunditatem. recolendo que
beatitudinis gaudia recipimus per momen-
taneis meritis in presentia. et certe non inuenie-
mus mensuram. quia premiabimur ultra ad in-
gnum. Sicut patet Luca. xij. De mensura
superfluente. Et Roma. viij. Non sunt co-
digne passionibus huius temporis ad futura glo-
ria. Secundo numeremus diuina munera. et ea
inueniemus infinita. quia numerari non pos-
sunt. Primo munus creationis ad eius si-
militudinem. Secundo munus creaturaz sub-
iectionis. Ps. Omnia subiecisti sub pedibus
eius. Tertio munus recreationis Rom. v.
Cum adhuc inimici essemus secundum caritatem suam
reconciliauit nos. Quarto munus peccatorum re-
missionis Apoca. i. Dilxit nos et lauit nos
a peccatis. Quinto munus glorie celestis. Ite-
rum numeremus quot commisimus horreda crimi-
na et iterum inueniemus infinita. Ps. Delicta
quos intelligit Job. xxij. Propter malitiam
tuam et infinitas iniquitates tuas. Ite-
rum numeremus que obmisimus concessa tem-
pora et iterum inueniemus infinita. Eccl. xxij. Nunc
dies et tempora de-
dit illi. Sed ad quod dedit dicit Job. xxij.
Deus dedit ei locum presentie et ipse abun-
dit eo in
supbia. Tertio debemus ponderare quantum
debemus perscrutari propter beneficium incarnatio-
nis et que natura nostra cum natura diuina con-
iunctione cepit habere Eccl. xij. Prodeus super
se tollit que honestiori se colcat. Secundo pon-
deremus que ingrati sumus et ingratitude no-
stre pondera deponamus. Juxta psalmum apostoli
ad Hebr. xij. Deponetes omne pondus et cir-
custans nos peccatum per patientiam curramus ad
positum nobis certamen. Tertio ponderemus
quod meruimus quod totum siue bonum siue malum
in iudicium adducet Isa. xxvj. Ponaz iudi-
cium in pondere iustitiam in mensura. Et sic
disponamus nos in mensura numero et pon-
dere. Et tantum de secundo.

Dixi tertio quod in verbis premissis
describitur equitas
diuine sententie. qua hominem a bonis huius
vite deponit cum dicit. Jam enim non poteris
villicare. Equissima siquidem est illa senten-
tia. ut peccator qui in hac vita tempus concessum
ad benefaciendum inutiliter consumpsit.
post hanc vitam non habeat tempus ad bene operan-
dum. sed patiendum. Unde ei iuste dicit. Jam non
poteris villicare. Cum ratio est. quia iam

mūd^o trāsbibit & dēcupiscētia ei⁹. Ideo dicit
Celū & terra trāsbibit **Mat. xxiiij.** Et tūc
 oīa instrumēta bñ opandi cessabūt. p^r qd
 dicit **Isido. li. iij.** de sum. bo. ca. xxxi. **Tm**
 in hac vita licitū est opari bonū. Illic nāq;
 sez in futura vita iā non opatio expectat.
 sed retributio meritoz. **Dec. ille. viij. Ap^ls.**
dicat. Dum tps habem⁹ opemur bonum.
Terte fatue & gines qā tunc voluerūt eme
 re oleum qñ sponso debuerūt occurrere. &
 cū eo ad nuptias intrare. audiūt a sponso.
 Nescio vos **Mat. xxv.** Nesc mirum si ira
 subtrahit & denegat tps benefaciēdi post
 hanc vitā negligentib. cū fm equitatē di
 uinā oīa tpa tps suū habēt. **Sicut ergo**
 est tps laboris. ira debet esse & qeris Apo
 cal. xiiij. vt requiescāt a laboribz suis. **Und**
Isa. xxviiij. dicit. Nunquid tota die arabit
 arans vt serat. p̄cundet & sarriet humū su
 am. Et sequit. **Verū non in ppetuū tritu**
 rans triturabit. Et h a dño deo extiuit con
 siliū vt magnificaret iusticiā. Ecce equita
 tem & iusticiā in hoc q denegat tps negli
 gentibz & reddit merces opantibz. **Audiat**
 ergo villic⁹ iniquitatis. oparius in vincadñi
 negligens. dissipator inutilis bonoz. ser
 uus nequā & infidelis cōstituit⁹ sup multa
 talenta & sup multas mnas **Mat. xxv.** Et
Luc. xij. Quia nūc tps est acceptabile. sic
 clamat **Ap^ls.** Ecce nunc tps acceptabile.
Est aut acceptabile ad multa villicoz offi
cia excedēda. Nā villici officū est de agris
 colendis & seminādīs. **Iuxta illud.** Diligē
 ter exerce agrum tuū. **Hoc aut est tps pñs**
 qā in futuro erit tps metendi. **Ps.** Eūtes
 ibant & hebāt. qd debet facere per labores
 meritozios & ieiunia. **Necñ pegrinatōes**
 & afflictioēs corpales amputando nociua
 desideria carnalia & ea fundū⁹ eradicando
Lanico. ij. Temp⁹ puratōis aduenit. **Jō**
dicat Ps. Temp⁹ faciēdi dñe. **Secm of**
 ficiū villici est edificare noua edificia vel
 antiqua reparare. **Et quo ad hoc hodie ē**
 tempus edificandi **Eccles. ij.** Temp⁹ edi
 ficandi. scilicet nūc est. sed in futuro erit tē
 pus destruendi. scilicet mala. **Tertiū offi**
 cū villici est diligēter custodire bona do
 mini sui. & ea vtiliter dispensare. scz ad ho
 nozem domini et vtilitatem familie eius.
Mat. xxiiij. Fidelis seruus et prudens
 quem constituit dominus super familiaz
 suam vt det illis cibū in tpe. **Quod sit per**

elemosinarum largitionē. qñ villic⁹ dispōit
 dedit paupibz. **Hoc autem tps est pñs**
 qā in futuro ligabunt manus vt non pos
 sine aliqd distribuere **Mat. xxij.** **Quartū**
 officū villici est refartire & reparare oīa
 damna & recōpensare in domo dñi an ad
 uentum eius. ne scz in aliquo de negligē
 tia notet. **Sicut legit de Jacob qui oīa**
 damna in grege ouū a lupozum incurfio
 vel alias a quocūq; illata recōpensabat
 labore. vt dicit **Gen.** **Sic villicus tps om**
 nia neglecta tpe iuūtutis in psona p^ria &
 etiā in subditis sibi cōmissis debet p^rati
 facione cōdignam reparare. qā nūc est tē
 pus reparadi. **Quintū officium villici est**
 dñm cum gaudio & leticia expectare. et de
 eius aduentu semp sollicitū esse **Luc. xij.**
Beatus seru⁹ quē cum veniret dñs inue
 nerit vigilantes. **Et qā illa hora aduē⁹** est
 incerta. **Ideo dicit saluator.** Vigilate ita
 qz quia nescitis q hora filius homis veni
 at. **Lu. xij.** & **Mat. xxiiij.** **Magna p̄fuso**
 hominū est nō aduertere aduēntū tantū do
 mini. cū tamē byrundoz & ciconia custodiūt
 temp⁹ sui aduēntus. vt dicit **Hieremie. viij.**
Hos igit fratres attendētes q post bācti
 ram nō est tps villicandi in p̄dicis. **Sobrie**
 & iuste viuam⁹ in hoc seculo. expectātes be
 atam spem & aduēntū magni dei & saluato
 ris nostri. vt tandē tanq; veri villici rādoe
 facta debita cū eo ad gaudia eterna intro
 ire mereamur. **Audiētes illud Engē serue**
 bone & fidelis. qā in pauca fuisti fidelis. su
 pra multa te cōstituiam. **intra in gaudium**
 dñi tui. **Ad qd nos pducatur villicozum do**
 minus etc.

Dñica nona post trinitatis. II.
 Sermo CI.

Ancite uobis
 micos de māmona iniquitatis
 vt cum descēderitis recipiant
 vos in eterna tabernacula **Luc. xij.** **Quo**
 niam a multis sapientibz hui⁹ seculi imo ve
 rius amatoribz mūdi sepe dubitatus fuit
 in quo p̄sisteret beatitudo. **Et quidā eozū**
 in voluptatibz. quidā in honoribz. qdaz in
 diuitijs eam posuerūt. **Nam beatus dicit**
 runt p̄lm cui hec sunt. **Sed qā ista sentē**
 tia fuit falsa et erronea. qz nullus aliter est
 beatus nisi q habet tpm p̄cipium. **Iuxta il**
lud Ps. **Beatus p̄s cuius dñs de⁹** eius